

NGU Rapport 2010.001

IUGS sekretariat: vurdering og sluttrapport

Rapport nr.: 2010.001		ISSN 0800-3416	Gradering: Åpen
Tittel: IUGS sekretariat: vurdering og sluttrapport			
Forfatter: R. Boyd, A. Dehls og T. Thorsnes		Oppdragsgiver: Nasjonalkomiteen for IUGS	
Fylke:		Kommune:	
Kartblad (M=1:250.000)		Kartbladnr. og -navn (M=1:50.000)	
Forekomstens navn og koordinater:		Sidetall: Kartbilag:	Pris: ~~Nr.~~ 30,-
Feltarbeid utført:	Rapportdato: 15.01.10	Prosjektnr.: 309300	Ansvarlig: ~~Rognvald Boyd~~ Rognvald Boyd
Sammendrag:			
<ul style="list-style-type: none"> IUGS sekretariatet har spilt en meget sentral rolle i internasjonalt geofaglig nettverksarbeid og har bl.a. bidratt til at land i den 3. verden har vært mer aktiv i IUGS. Sekretariatet har utført sitt internasjonale arbeid på en meget tilfredsstillende måte. Lokaliseringen av IUGS sekretariatet i Norge har vært med på å øke Norges betydning i flere geofaglige miljøer internasjonalt, og har bidratt til at norske geoforskere er valgt inn i sentrale posisjoner i IUGS. Norges støtte til IUGS har bidratt til at landet fikk ansvar for den internasjonale geologiske kongress i 2008. 			
Emneord: IUGS	Samarbeid		Internasjonalt
Geologi			

INNHold

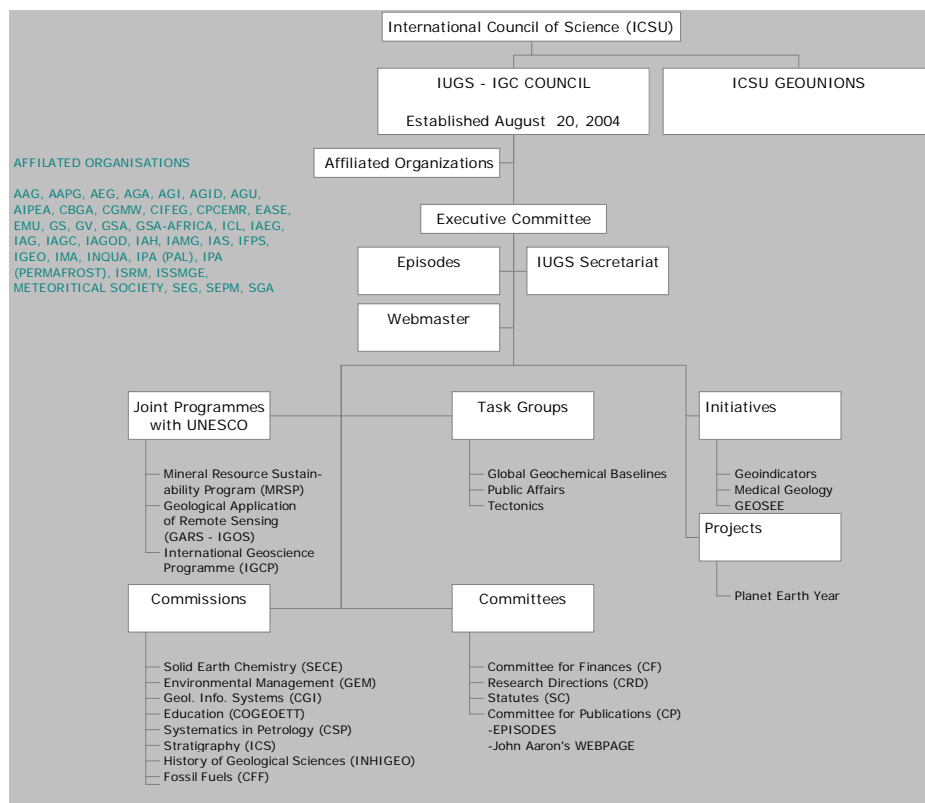
Innledning	4
IUGS sine oppgaver	5
Sekretariatets oppgaver	5
Organisasjonsmodell	7
Betydningen av sekretariatet for det norske geofaglige miljøet	7
Konklusjoner	9

1. INNLEDNING

International Union of Geological Sciences (IUGS) utgjør et stort og viktig internasjonalt nettverk som ivaretar hele bredden av faget geologi. Organisasjonen har nasjonalt medlemskap, i dag er det 121 medlemsland (mot 93 i 1989). I tillegg har organisasjonen et stort antall assosierte medlemmer (de fleste av dem organisasjoner innen deler av faget geologi og organisasjoner som dekker mindre geografiske regioner). IUGS har flere felles programmer med UNESCO, blant annet IGCP (Internatjonal Geoscience Programme). IUGS har en rekke faglige kommisjoner, komiteer og faggrupper. IUGS er fullt medlem av ICSU (International Council for Science).

IUGS styres av Executive Committee, som består av President, Secretary General, Treasurer, 2 Vice Presidents, 2 Councillors. Det daglige arbeidet utføres av IUGS Bureau, med President, Secretary General og Treasurer som medlemmer.

Richard Sinding-Larsen ble valgt som generalsekretær for IUGS ved IGC i Moskva i 1984 og ble assistert av Hanne Refsdal frem til kongressen i Washington i 1989. Sekretariatet ble etablert som en prøveordning i 1989 frem til neste kongress som ble holdt i Japan i august/september 1992. Driften av sekretariatet ble støttet av en særskilt bevilgning fra daværende Industridepartementet. Under kongressen i 1992, var det enighet om at sekretariatet hadde fungert meget tilfredsstillende. Det ble derfor enstemmig akseptert at sekretariatet skulle legges permanent til Norge.

Figur 1. Oversikt over IUGS sin organisasjonsstruktur

2. IUGS SINE OPPGAVER

Følgende har vært blant de vesentligste oppgavene til IUGS:

- Internasjonalisering av faget geologi: Både IUGS selv og flere av programmene som IUGS har medvirket til, ikke minst IGCP (se under), har bidratt sterkt til internasjonalisering av faget – både når det gjelder internasjonalt samarbeid generelt, men også til en viss deltagelse fra land i den tredje verden. IUGS bladet Episodes er blant de få internasjonale geofaglige tidsskrift som er tilgjengelig i geofaglige biblioteker i fattige land.
- Deltagelse fra land i Sovjetsamveldet og Sør Afrika: IUGS har, i enda større grad enn de olympiske leker, vært apolitisk. Det har ikke forekommet politiske boikott innen organisasjonen (med unntak av et vedtak om å ikke anerkjenne "bantustanene" i Sør-Afrika). Det er trolig derfor at land i det tidligere Sovjetsamveldet og Sør-Afrika har vært trofaste, aktive medlemmer i IUGS (og i IGC).
- International Geological Correlation Programme (IGCP) (samarbeid med UNESCO): IGCP ble etablert i 1972 for å fremme samarbeid mellom geoforskere på tvers av landegrensene. Målet var å samle forskere fra hele kloden og å støtte samarbeid, særlig mellom Nord og Sør, gjennom forskningssamarbeid, møter og seminarer. IGCP er tverrfaglig og dekker samtlige felt i geofagene inklusiv tverrfaglig samarbeid med felt som økologi, hydrologi, m.v. IGCP er aktiv i >150 land og flere tusen forskere er involvert. To av de tidlige, store IGCP prosjekter ble ledet fra Norge. Antall prosjekter er nå godt over 500.
- Standardiseringsfunksjoner: Flere av kommisjonene tilknyttet IUGS ivaretar standardiseringsfunksjoner som er essensielle for å holde "orden" i deler av faget. Det er blant annet: International Commission on Stratigraphy (ICS), som tar ansvar for nødvendige oppdateringer av den geologiske tidsskala og for standardisering i stratigrafisk terminologi og Subcommittee on the Systematics of Igneous Rocks som har utgitt flere utgaver av standardverket på betegnelser for magmatiske bergarter. ICS ble ledet av Professor Felix Gradstein, Universitet i Oslo i perioden 2000-2008.
- CGMW: Commission for the Geological Map of the World (CGMW) ble etablert i. f. m. den andre IGC i Bologna i 1881. CGMW er en ideell vitenskapelig organisasjon basert i Paris og underlagt fransk lovgivning. CGMW har faglig og produksjonsansvar for småskala tematiske kart (geologi, geofysikk, malmforekomster, m.v.) over kontinentene og havområdene. NGU har vært en aktiv deltager i CGMW.

3. SEKRETARIATETS OPPGAVER

Ved siden av å være et serviceorgan for IUGS, har målet vært å bygge ut sekretariatet til et internasjonalt senter for informasjon innen geologiske fagområder. Dette har tidligere vært uttrykt som et ønske av de nordiske nasjonalkomiteer og Norsk geologiråd, fordi sekretariatet gjennom IUGS-organisasjonen har direkte eller indirekte tilknytning til alle større

internasjonale kart- og forskningsprosjekter innen geologi. I praksis betyr dette at forskningsinstitusjoner og industribedrifter som ønsker å engasjere seg geofaglig i et hvilket som helst land kunne få informasjon ved IUGS-sekretariatet i Norge. Hensikten med et permanent sekretariat har således vært å gi geologiunionen gode arbeidsmessige rammevilkår for å iverksette unionens strategiske planer.

Siden 1989 har sekretariatet vært lokalisert ved NGU i Trondheim, og finansiert Nærings- og Handelsdepartementet. Den norske IUGS komiteen er ansvarlig for driften av sekretariatet og rapporterer til departementet.

Sekretariatet i Trondheim har betjent hele IUGS sitt internasjonale nettverk. Dets viktigste samarbeidspartner og overordnede er medlemmene i Executive Committee. Sekretariatet har ivaretatt en rekke oppgaver:

- Sekretariatet har vært som en samleadresse for korrespondanse til og fra IUGS. Korrespondansen ble så viderefremidlet til de som skal besvare forespørslene. Dette gjaldt også informasjon og forespørsler til alle IUGS organer, samt til alle organer som IUGS er en del av. Forespørsler angående dokumenter som er lagret i arkivet, ble direkte besvart av sekretariatet.
- Den administrative sekretæren forberedet saksdokumenter til IUGS sine møter. Den administrative sekretæren var selv normalt tilstede på møter i IUGS Executive Committee. Hun har, på mange av møtene frem til 2004, vært referent på møtene og skrevet møtereferat.
- Alle dagens og historiske dokumenter av betydning er lagret i IUGS sitt arkiv. Arbeidet med å lage et oversiktlig, godt og relevant historisk arkiv har tilhørt sekretariatet.
- Sekretariatet spiller en viktig rolle i forbindelse med de internasjonale geologiske kongressene. Arbeidet har omfattet:
  - Alle forberedelser av forretningsmøter under kongressen.
  - All utsending av saksdokumenter.
  - Løpende arbeid under selve kongressen.
  - Etter kongressen har sekretariatet vært ansvarlig for alle oppdateringer som følge av valg og vedtak gjort på kongressen.

Norges støtte til IUGS har trolig også bidratt til at landet fikk ansvar for kongressen i 2008.

- Sekretariatet fungerte som sekretariat også for International Year of the Planet Earth (IYPE) frem til det ble etablert et selvstendig sekretariat (finansiert av KFD) i 2007 og bisto også deretter i f.m. større begivenheter, f. eks. åpningsmøtet i Paris.

Opprinnelig ble IUGS opprettet (1961) for å ivareta geologenes interesser mellom de geologiske verdenskongressene (IGC) som har blitt holdt hvert 4. år siden 1878. IGC og

IUGS operert som to separate organisasjoner med egne rådsmøter under kongressene frem til 2008. Dette har ført til forvirring for mange rundt hva som var IGC og hva som var IUGS. På rådsmøtet i Firenze ble det enstemmig vedtatt at de fremtidige rådsmøtene for IGC og IUGS skal være felles. Etter at de nye endrede statuttene ble godtatt under separate rådsmøter for IGC og IUGS, ble det for første gang arrangert et felles rådsmøte med IUGS sin president som ordstyrer.

Gjennom 110 nasjonalkomiteer, 10 kommisjoner, 36 affilierte organisasjoner og ca. 50 IGCP-prosjekter i samarbeide med UNESCO, osv. har sekretariatet hatt et verdensomspennende kontaktnett innenfor geologi. Sekretariatet ajourfører kontinuerlig adressedatabasen, og holder både IUGSs hjemmeside, med base i USA, og IUGS-tidskriftet "Episodes" oppdatert når det gjelder adresser.

4. ORGANISASJONSMODELL

IUGS-sekretariatet arbeidet under retningslinjer fra IUGS, men på norsk side er det Den norske nasjonalkomiteen for IUGS som har vært styre for IUGS-sekretariatet. Fra 1989 var sekretariatet integrert i NGU regnskaper. Riksrevisjonen ønsket imidlertid at sekretariatets regnskap skulle skilles helt ut fra NGUs. For å få til dette måtte IUGS-sekretariatet i april 1998 plasseres i Enhetsregisteret i kategorien "Andre ikke-juridiske personer" og fikk organisasjonsnummer 979 512 511. Fra og med september 2006 har drift av sekretariatet, med utgangspunkt i en avtale mellom Nasjonalkomiteen og NGU, vært gjennomført av NGU som oppdrag for Nasjonalkomiteen finansiert av de årlige bevilgninger fra Nærings- og handelsdepartementet.

Mengden av arbeid ved sekretariatet har økt de siste årene og typen av arbeid har også endret seg noe. Fra å være et sekretariat først og fremst for generalsekretær er det nå blitt et sekretariat for hele unionen. Sekretariatet har vært et knutepunkt for all kommunikasjon. Kopier av all korrespondanse til og mellom president, generalsekretær og kasserer ble sendt til sekretariatet, likeledes kopi av post mellom andre eksekutivkomité medlemmer. Sekretariatet fremsto derfor som en viktig faktor i IUGS.

5. BETYDNINGEN AV SEKRETARIATET FOR DET NORSKE GEOFAGLIGE MILJØ

ICSUs regelverk har ført til at de fleste faglige internasjonale organisasjoner har nasjonale medlemskap, med nasjonale komiteer valgt av vitenskapsakademiene i de respektive land. I Norge velges IUGS komiteen av Det Norske Vitenskapsakademi. Norge er i liten grad representert i ledelsen i de store faglige organisasjonene under International Council of Scientific Unions (ICSU). IUGS er et unntak. Lokalisering av IUGS sitt sekretariat i Norge har gjort landet godt kjent i internasjonalt geofaglige nettverk. Norge har vært anerkjent som et land som har tatt et stort og viktig ansvar for slikt samarbeid. Et stort antall utenlandske forskere har besøkt eller hatt betydelig korrespondanse med sekretariatet i Norge.

Lederen av IUGS sekretariatet har aktivt oppmuntret den norske IUGS – komiteen til å fremme kandidater til sentrale posisjoner i IUGS. Dette gjelder for eksempel medlemmer til IGCP (UNESCO-IUGS sitt Geoscience Programme) Scientific Board, der Knut Heier tidligere var formann og Sylvi Haldorsen var medlem i 2002 – 2004. Det faktum at Norge finansierte IUGS sekretariatet gjorde at det internasjonale geofaglige miljøet ønsket norske kandidater spesielt velkomne. I Firenze ble Sylvi Haldorsen valgt som visepresident i IUGS for perioden 2004 – 2008.

Det var også et viktig argument ved valget av land for kongressen i 2008 at Norge i en årrekke finansiert IUGS sitt sekretariat. Lederen av sekretariatet samarbeidet med de nordiske IUGS komiteene og var en viktig ambassadør i denne sammenheng.

IUGS sekretariat skal i første rekke betjene IUGS sitt internasjonale arbeid. Sekretariatet har ikke hatt noe direkte ansvar overfor det norske geofaglige miljøet. Videre har den nasjonale IUGS komiteens medlemmer i første rekke som mandat å ivareta Norges interesser i IUGS.

Norge betraktes av det internasjonale samfunn som en politisk relativt nøytral og meget stabil stat. Landet nyter stor anerkjennelse for internasjonalt samarbeid. På IUGS Executive Committee sitt årsmøte i Vilnius, Litauen i mars 2005, uttalte IUGS sin Executive Committee stor takknemlighet for at Norge i disse årene har finansiert sekretariatet. Det ble påpekt at sekretariatet på en utmerket måte har ivaretatt oppgavene for IUGS, og at IUGS ikke ville vært i stand til å ivareta sine internasjonale oppgaver uten dette sekretariatet.

IUGS sin internasjonale virksomhet er av spesielt stor betydning for land i den tredje verden. For mange forskere i utviklingsland er IUGS sin virksomhet deres viktigste samarbeid med vestlige land. IUGS er meget opptatt av tiltak som kommer utviklingsland til gode. Norge har som nasjon i mange sammenhenger vist stor forståelse for problemene i fattige land. Gjennom sekretariatets kommunikasjon, har fattige medlemsland hatt samme mulighet som vestlige land til å ta del i det internasjonale geologiske nettverk. Sekretariatet har ved flere anledninger påpekt behovet for å inkludere forskere fra den tredje verden i ledelsen i IUGS sine egne organer, og har medvirket til å finne personer til slike verv.

Kombinasjonen mellom et sekretariat som ivaretar dagens kommunikasjon samtidig som det har ansvaret for et historisk arkiv, har vist seg å være meget hensiktsmessig. Medlemmene i IUGS Executive Committee sitter for fire år, og har ikke alltid oversikt over de historiske forpliktelsene til IUGS når de blir valgt inn i sine verv.

At IUGS-sekretariatet ble lagt til Norge har medført et nærmere samarbeid mellom de nordiske nasjonalkomiteene for geologi og mellom nasjonalkomiteene og IUGS, i og med at IUGS president og generalsekretær ved besøk ved sekretariatet også har vært tilstede på nordiske nasjonalkomitémøter. Møtene mellom de nordiske nasjonalkomiteer har av flere generalsekretærer i IUGS blitt fremholdt som et eksempel for andre land til etterfølgelse.

Sekretariatet kan vise til resultater som fullt er i tråd med intensjonen og målene for et permanent sekretariat i Norge. Sekretariatet har gjennom bruk av elektroniske medier opparbeidet en effektiv arbeidsform for avvikling av møter med omfattende saksdokumenter som er typisk for internasjonale organisasjoner. De faglige/sosiale tiltakene på internasjonale

møter i regi av Sekretariatet, har også bidratt til å skape et miljø som skaper identitetsfølelse og binder sammen geovitenskapsmenn, myndighetsrepresentanter og de ansvarlige for Unionens drift. Det er i denne henseende naturlig å nevne at tidligere sekretariatleder Hanne Refsdal i 2004 under verdenskongressen i Firenze fikk den først tildeling av James Harrison "Outstanding Achievement Award" for å ha bygget opp og drevet sekretariatet i over 20 år.

6. KONKLUSJONER

- IUGS sekretariatet har spilt en meget sentral rolle i internasjonalt geofaglig nettverksarbeid og har bl.a. bidratt til at land i den 3. verden har vært mer aktiv i IUGS.
- Sekretariatet har utført sitt internasjonale arbeid på en meget tilfredsstillende måte.
- Lokaliseringen av IUGS sekretariatet i Norge har vært med på å øke Norges betydning i flere geofaglige miljøer internasjonalt, og har bidratt til at norske geoforskere er valgt inn i sentrale posisjoner i IUGS.
- Norges støtte til IUGS har bidratt til at landet fikk ansvar for den internasjonale geologiske kongress i 2008.